

HET DILEMMA

© Jehan Dockx

Koop ik T-shirts van gerecycleerd polyester of van katoen?

Flessen recycleren tot kleren: het is trendy en het is 'made in Europe'. Maar is het ook milieuvriendelijker dan een katoentje uit Bangladesh?

GISELLE NATH
BRUSSEL | Het Wereldforum voor circulaire economie stuurde deze week een duidelijke boodschap naar de overheden: maak van verspilling en vervuiling in de kledingindustrie de nieuwe topprioriteit. De Europese Commissie wringt niet tegen, maar waar moet je beginnen?

Bij katoen, dat wel eens bekritiseerd wordt als was het de nieuwe houtkachel? 16 procent van alle insecticiden wereldwijd wordt gebruikt in de katoenteelt, zo klinkt het. Voor de productie van een kilo katoen is er gemiddeld 10.000 liter water nodig: 2.500 liter voor een T-shirt en 7.000 liter voor een broek. Dat effect is extra hard voelbaar in droogtegevoelige regio's als India en Pakistan. Katoen kreeg dan ook

in korte tijd de reputatie een van de meest vervuulende gewassen te zijn.

Echte fashionista's kunnen de hype rond gerecycleerd polyester dan ook niet gemist hebben. Op de Fashion Revolution Week trokken Belgische ontwerpers in gerecycleerd polyester de aandacht. 'Ook mainstream merken schuiven collecties van gerecycleerd polyester naar voren als hun duurzaamheidsengagement', zegt Bie Noé, inspirator voor duurzame mode. De vraag naar gerecycleerd polyester overstijgt zelfs het aanbod, zeggen ze bij Le Souk, dat stoffen verkoopt aan bedrijven. 'Armani, H&M en Esprit bijvoorbeeld recycleren al plastic flessen.' Le Souk noemt het een voorbeeld van 'duurzame en sociale bedrijfspraktijken'.

Geen gesloten kringloop

De hippe reputatie van vezels uit aardolie druist in tegen de intuïtie. Katoen is immers een natuurlijk (en dus hernieuwbaar) materiaal.

Gerecycleerd polyester is altijd beter dan nieuw: elke herbruikte fles is er een die niet in zee of op een Vietnamese illegale vuilnisbelt belandt. Toch worden de voordelen maar selectief aangehaald. Volgens de ngo Water Footprint kan de productie van 1 kilogram polyester tot 71.000 liter water vergen, nog flink meer dan katoen. Tien van de vijftien productiecentra liggen evengoed in gebieden die kampen met droogte, opnieuw in Azië.

Het recyclageproces - dat ook energie kost - doet polyester volgens de

De tol van *fast fashion* is tonnen weggesmeten kleren en microplastics die vrijkomen bij elke wasbeurt

branchewebsite Fashion United stevigheid verliezen. Daardoor zijn er weer meer nieuwe grondstoffen nodig. Kleren waarvoor polyester met andere vezels vermengd werd, zijn moeilijk te recycleren. Kortom: de kringloop is niet gesloten, en je kunt niet oneindig omzetten.

En katoen? De 'productgiftigheid' ervan kan volgens ngo Nudge met 93 procent verminderd worden via biologische landbouw. De opbrengst ligt dan natuurlijk ook lager. Het probleem is dus niet de grondstof, maar de overproductie en de winstmaximalisatie. 'Fast fashion, waarbij de collecties steeds sneller wisselen om de fabrieken te laten draaien, is echt nog niet zo oud', zegt Noé. 'Het heeft de kwaliteit van onze kledij effectief doen dalen. Zelfs duurzame stoffen zoals lyocell, gemaakt van eucalyptuspulp, zijn niet langer duurzaam als je daarvoor massaal eucalyptusbossen zou planten en rooien.'

Dat consumenten wennen aan 'groen' gerecycleerd polyester, is volgens sommigen zelfs gevaarlijk. Zo ontstaat het idee dat al die plastic kledij wel weg kan, omdat ze toch wordt hergebruikt. Wereldwijd geldt dat echter maar voor 5 tot 9 procent van alle plastic. Volgens Bloomberg groeit de kledingindustrie nog steeds zo snel dat haar duurzaamheidsinitiatieven geen verschil maken.

Complete onzin

Rob Burman van Recycling Netwerk noemt de hype rond kledij van gerecycleerd polyester zelfs complete onzin. 'De mode-industrie moet zich niet op de borst kloppen omdat ze het probleem van Coca-Cola oplost. Ze moet naar de eigen kringloop kijken: tonnen weggesmeten kleren en microplastics die bij elke wasbeurt vrijkomen.'

Want polyester kleren moeten vaker gewassen worden dan katoen, omdat ze veel sneller stinken. Opnieuw veel water en energie dus. Bij elke wasbeurt komen zo'n 700.000 deeltjes microplastic vrij. Die eindigen in oceanen, de lucht en zelfs de placenta van zwangere vrouwen. Volgens ecotoxicoloog Prof. Dick Vethaak veroorzaken ze eelschade en ontstekingen. 'Er bestaan speciale waszakken maar die lijken voorlopig een lapmiddel' zegt Noé. 'Het is afwachten of Europa speciale filters in wasmachines zal verplichten.' Ook Burman denkt dat die filters snel onvermijdelijk zullen worden, maar 'daar hoor je de industrie niet over'. 'We zullen een mix van stoffen nodig hebben' besluit Noé. 'Maar welke stof we ook kiezen, als consument leer je beter opnieuw meer te investeren in minder stukken.'

Conclusie: Als je rekening houdt met de lage recyclagegraad en het gevaar van microplastics, is gerecycleerd polyester geen uithangbord van duurzaamheid. Wie biologisch of gerecycleerd katoen koopt en elk stuk jarenlang draagt, kan de schadelijke effecten van katoenteelt tegengaan. Aandringen op politieke regels rond circulaire economie is nuttiger dan gerecycleerd polyester te kopen.